

KOY
HİZMETLERİ
GENEL
MUDURLUGU
(KHGM)

I. STATÜSÜ :

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığına bağlı, katma bütçeli ve tüzel kişiliği olan bir Genel Müdürlüktür,

II. KURULUŞ "AMACI

Kırsal kesime götürülen hizmetlerdeki tekrarları önlemek, kısa sürede daha çok ve daha ekonomik hizmet: üretmektir.

III. GÖREVLERİ

Görevleri; devlet ve il yolları ağı dışında kalan köyler ve bunlara bağlı yerleşme birimlerinin, köy içi yollarını yapmak, mevcutları geliştirmek, trafik güvenliği yönünden gerekli yön ve kilometre levhaları ile öteki işaretleri düzenlemek, kalkınma plan ve programlarında yer alan ilke ve politikalara uygun bir şekilde, toprak ve su kaynaklarının verimli kullanılmasını, korunmasını, geliştirilmesini sağlamak, çiftçilerin hizmetine götürmek üzere gerekli araştırma, etüt, hizmet ve yatırımlara ait program' ve projeleri yapmak ve yaptırmak, bunlardan uygun görülenleri uygulamak ve uygulattırmak; baraj, havaalanı, fabrika, savunma ile ilgili tesislerin ve öteki tesislerin inşaatı, köy ve bağlı yerleşim birimlerinin yol, su, elektrik, kanalizasyon tesislerinin inşaatı, bakımı, onanımı, geliştirme ve işletme hizmetlerini düzenlemek üzere gerekli önlemleri almak, bakıma, onarım, işletme ve geliştirme hizmetlerine ait esasları saptamak ve yürütmek; sulama suyu ihtiyacı saniyede 500 litreye kadar olan suların tesislerini kurmak ve işletilmelerini sağlamak, aynı mahiyette evvelce yapılmış tesisleri ikmal, ıslah ve tev-

DOSYA

si etmek ve işletilmelerini sağlamak (Baraj ve elektrik üretimine yönelik regülatör inşası bu hükmün dışındadır. Sanayideki sarfiyatı 500 litreden fazla olan sular üzerinde yapılacak tesisler için Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün muvafakati gerekir.); deprem, ihtimalinin en fazla olduğu aktif deprem kuşaklarında bulunan köylerdeki nüfusun konut ve tarımsal tesislerini depreme dayanıklı hale getirmek maksadıyla kredi vermek; başka kanunlarla ve Tarım ve Köy İşleri Bakanlığınca verilecek görevleri yapmaktır.,

IV. ANA HİZMET

BİRİMLERİ

Etüt ve Proje Dairesi Başkanlığı

Arazi ve İskan Dairesi Başkanlığı

Köy ve Orman Yolları Dairesi Başkanlığı

Havza Islahı ve Göletler Dairesi Başkanlığı

Sulama Dairesi Başkanlığı

Köy İçmesuları Dairesi Başkanlığı

Köy İçi İnşaat Dairesi Başkanlığı

İşletme Dairesi Başkanlığı

V. TAŞRA KURULUŞU

Genel Müdürlük taşra kuruluşu, köy hizmetlerinin özelliğinin bir gereği olarak bölge düzeyinde kurulmuş bölge müdürlükleri ile müdürlüklerden oluşur,

-Bugün kurulmuş 19 bölge müdürlüğü ile her ilde 1 müdürlüğü vardır.

VI .SÜRELİ YAYINLAR •

Köy Hizmetleri Bülteni (İki ayda bir yayımlanır, ücretsizdir) •

Kuruluş Tarihi: 8.6.1984

Kıfrukış Yasası: 9.5.1985/3202

Değişiklik KHK'si: 16.10.1988/KHK-346

Köy Hizmetleri Teknik Bülteni (İki ayda bir yayımlanır, ücretsizdir.)

Köy Hizmetleri Gazetesi (Her ay yayımlanır, ücretsizdir.)

VİL KÖY HİZMETLERİ
GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ'NDE
JEOLOJİ MÜHENDİSLİĞİ
HİZMETLERİ

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü 1984 yılında YSE, Topraksu ve Toprak İskan Genel Müdürlüklerinin birleştirilmesiyle oluşmuş bir kuruluştur. Bu üç kuruluşun birleşmesiyle Jeoloji Mühendislerinin istihdamına yönelik olarak büyük bir potansiyel ortaya çıkmıştır.

• Köy Hizmetlerinde jeolojik hizmetler sayılan İİÖVe yaklaşan jeoloji mühendisleri tarafından yürütülmektedir (Bu sayının dışında mevsimlik olarak çalışan jeoloji mühendisleri de vardır). Bu sayının 12'si Genel Müdürlükte diğerleri ise il ve bölge müdürlüklerinde çalışmaktadırlar,

; A. Hizmet birimlerinin Jeoloji • Mühendisliğini doğrudan veya dolaylı olarak ilgilendiren görevler şunlardır:

- 1. Etüt ve Proje Dairesi

;• Başkanlığı

; a) Köylerin; yol, köprü, içme ve kullanma suları, ile askeri garnizonların içme ve kullanma sularının etüt ve proje işlerini,

= b) Yol, köprü ve içmesuyu tesislerine ait sanat yapılarının tıp projelerini,

: c) Merkez ve taşra kuruluşlarında' kurulacak çeşitli tesislerin

plan ve projelerini,

d) Merkez ve taşra kuruluşlarının tesis sahalarının imar planlarını ve imar planı değişikliklerini,

e) Dere, göl ve barajlardan su alma ve su tasfiye tesislerinin özel projelerini,

f) İçmesuyu tahlilleri ile toprak ve bitlim deneylerini; yapmak veya yaptırmak

Etüt ve Proje Daire Başkanlığında biri Köyollar Şube Müdürlüğü, üçü de İçmesulan Şube Müdürlüğünde olmak üzere 4 adet jeoloji mühendisi görev yapmaktadır.

2. Arazi ve İskan Dairesi Başkanlığı

a) İskan kanunları ile ilgili olarak,, yatırımların uygulanmasına alınacak hizmetlerin uygulama öncesi her türlü ön etüt ve kesin etüt çalışmalarını yapmak,

b) Köylerde ve kırsal alanda iç iskanın düzenlenmesi ve köy gelişme merkezinin kurulması amacıyla, ilgili mevzuata göre toplulaştırma, nakil ve iskan geliştirme alanı tefriki ile ilgili çalışmalarını yürütmek,

Bu daire başkanlığının yukarıda belirtilen görevleri gereği, seçilecek yerleşim alanı için jeoteknik çalışmalar yapmak, sahanın heyetli olup olmadığı, yerleşimi engelleyecek yapısal bir bozukluğun olup olmadığı ve zeminle ilgili yapılacak olan diğer çalışmalar jeoloji mühendisliğinin görevleri içerisinde yer almaktadır. Ancak şu anda Arazi ve İskan Dairesi Başkanlığının hiç bir ünitesinde jeoloji mühendisi görev yapmamaktadır.

3, Köy ve Orman. Yollar Dairesi Başkanlığı

a) Önceden tespit edilen yol ağlarının yapımını, onarımını bakımını,

b) Sanat yapılarını ve köprülerini yapmak ve yaptırmak.

Yukarıda belirtilen görevlerin etüt ve projesinde olduğu gibi uygulama aşamasında da jeoloji mühendislerinin doğrudan içinde yer almaları ve bu aşamalarda çıkabilecek sorunlara çözüm üretmeleri gerekmektedir. Ne yazık ki bu daire başkanlığında da jeoloji mühendisi görev yapmamaktadır,

4. Havza Islahı ve Göletler Dairesi Başkanlığı

a) Yağışların ve sel sularının zararlarını önleyici ve depolayıcı tarım arazileri için sulama suyu ve hayvanlar için içme suyu teminine yönelik gölet ve diğer tesisleri yapmak ve yaptırmak,

b) Sulama suyu ihtiyacı ..500 lt/sn'ye kadar olan sulama tesislerinin kurulması, İslahı ve tevzi ile ilgili etüt, planlama, proje ve programlar yapmak, yaptırmak ve uygulamasını sağlamak.

Bu daire başkanlığında biri. şube müdürü olmak üzere iki jeoloji mühendisi görev yapmaktadır. Yapılan işlerin yoğunluğu ve özelliği nedeniyle bu sayı oldukça yetersizdir.

5. Sulama Dairesi Başkanlığı

a) Devlet sulama şebekelerinde ve diğer sulama planlarında sulama işleri ile ilgili hizmetleri yapmak ve yaptırmak,

Sulamaya yönelik olarak açılan sondaj ve drenaj çalışmalarında jeoloji mühendislerine ihtiyaç

olduğu halde bu daire başkanlığında da jeoloji mühendisi mevcuttur değildir. .

6.Köy İçmesuları Dairesi Başkanlığı

a) Köy ve bağlı -yerleşim birimleriyle askeri, garnizonlara sağ- lıklı ve yeterli içmesuyu temin etmek»

b) Bu amaçla sondaj kuyuları açmak, gerektiğinde baraj, gölet gibi tesislerden su almak amacıyla arıtma,, su alma tesislerini yapmak ve yaptırmak,

V) Devlet kurum ve müesseseleri ile kamu tüzel kişileri, demek- ler, kooperatifler, korum ve ger- çek kişiler tarafından vaki olacak içmesuyu ve sondaj taleplerinin imkanlar ölçüsünde protokol dü- zenleyerek -bedel mukabili yap- mak,

Bu daire başkanlığında biri şü- be müdürü olmak üzere beş adet jeoloji mühendisi görev yapmaktadır. Ayrıca bir adet jeoloji mü- hendisi de Bilgi İşlem Merkezinde görev yapmaktadır., .

B. Köy Hizmetlerinde

Çalışan Jeoloji

* Mühendislerinin Yaptığı

Çalışmalar

1. Yol güzargahının jeolojik etüdünü yapmak,

2. Yol güzargahının temel etü- dünü, gerekirse zemin sondajları- nı yapmak,

3. Köprü etüdü ve köprü zemin etüdü yapmak,

• 4. Toprak ve su kaynakları ile ilgili jeolojik yapının belirlenme- siyle ilgili olarak etüt yapmak.

5. İskan edilecek yerler için yer seçimi yapmak, seçilen yerin

jeolojik yapısının uygunluğunu tespit etmek,.

6. Su, kanalizasyon ve yol ça- lışmaları için araştırma çukuru, akifer incelemesi ve zemin sonda- jı yapmak.

7. İşletilmeyen toprakların oluşumu ve işletilebilir hale getirmek için oluşumu etkileyen jeolo- jik yapıyı incelemek ve etüt et- mek.

8. Arazi tesviyesinde, yol ya- pımında, sulama ve içmesuyu te- sislerinde drenaj işlerinin yapıl- masını sağlamak.

9. Baraj ve gölet yapımı için yer seçimi yapmak.

10. Baraj ve gölet yerlerinde temel etütler yapmak.

11. Baraj ve gölet, yerlerinde sızdırmazlığı, sağlamak için enjek- sion ve yeraltı bendi gibi çalış- maları yapmak,

12. Baraj ve göletlerin hidroje- olojilerini belirlemek,

13. Yapılacak işler için inşaa edilecek bina ve tesislerin zemin etütlerini yapmak. (Taşıma ve he- yelan konularını incelemek).

14. Deprem ve heyelan bölgelerinde alınacak tedbirleri tesbit etmek, gerektiğinde ünitenin nak- line karar vermek,

15. İçme ve sulama suyu amaçlı hidrojeolojik etütler yap- mak,

16. İçme ve sulama suyu amaçlı sondaj açmak veya açtır- mak. Açılan sondajlarda'pompaj testleri yapmak, kuyunun ekono- mik işletilmesini sağlamak,

17. İçmesuyuna yönelik men- ba araştırması yapmak,

18. İçme ve sulama suyu

amaçlı drenajlara karar vermek bununla ilgili projeler üretmek»

19. İçme ve sulama sığı- yu amaçlı keson kuyu açmak ve ekono- mik işletilmesini sağlamak.

Jeoloji mühendisleri görevleri arasında yer alan ve halen yapmış olduğu yukarıda değinilen işlerin yanı sıra elaman sıkıntısı çekildi- ğinde içmesuyu, yol ve kanalizas- yon projeleri ile "kontrollük hiz- metlerinde de değerlendirilmekte- dirler.

C. Köy Hizmetlerinde Jeoloji Mühendislerinin İdari

Yapıdaki Yeri ve Dağılımı,:

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve taşra teşkilatında jeoloji hizmetleri iki şube müdürlüğü bünyesine sıkışmış durumdadır.

1 „Sondaj Şube Müdürlüğü: Köy İçmesuları Dairesi Başkanlığına bağlı olup sadece Genel Mü- dürlikte mevcuttur. Bununla ilgili taşrada her hangi bir birim yoktur. Bölge Müdürlüklerinde Proje Uy-., gulama Şube Müdürlüğünün al- tında sondaj şefliği altında faali- yetini sürdürmektedir,

2.Hidrojeoloji Şube Müdürlüğü:Havza Islahı ve Göletler Daire- si Başkanlığına bağlıdır. Gölet ze- min etütleri ve toprak su hizmet bi- rimlerinin jeolojik alanda ihtiyaç- larını karşılamaktadırlar/Taşra teşkilatında "bu şubeye ilgili her hangi bir birini mevcut değildir.,

Jeolojik hizmetler bu iki şube müdürlüğü dışında gerek merkez- de, gerekse taşra teşkilatlarında gelişi güzel yapılmakta, işe hangi şube bakmış ise o şube müdürlüğü ya jeoloji mühendisi istihdam et-mekte ya da diğer şubelerdeki je-

DOSYA

oloji mühendislerinden geçici olarak yararlanılmaktadır.

Bu durumda personelin dağılımını düzenli ve reel olmadığından işlerin yapılmasındaki verimi düşürmekte ve tecrübeli eleman yetişmesini engellemektedir.

' D.Bazı Teşkilatlarda Benzer Jeolojik Hizmetlerin Yürütülmesinin

Ortaya Çıkardığı Sorunlar

Benzer teşkilatlar olarak Devlet Su İşleri (DSİ), Karayolları (TCK) ve İller Bankası sayılabilir.

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün Havza Islahı ve Göletler Dairesi Başkanlığı ile Sulama Dairesi Başkanlığının yapmış olduğu işlerin benzeri DSİ tarafından yapılmaktadır. Bu kuruluşta jeolojik hizmetler; merkezde Jeoteknik ve Yeraltı Sulama Dairesi Başkanlığı, taşrada ise ilgili şube müdürlüğü düzeyindeki yapılanmayla mesleğimiz adına daha sağlıklı hizmet verildiği düşünülmektedir.

İller Bankası Genel Müdürlüğü yaptığı işler itibarıyla Köy İşleri Dairesi Başkanlığıyla paralellik göstermektedir. Bu kuruluşta jeolojik uygulamaların büyük bir bölümü Makine ve Sondaj Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmaktadır. En azından böyle bir yapılanmanın dahi jeoloji hizmetlerinin daha verimli bir şekilde olmasını sağlamaktadır.

' Aynı şekilde Köy ve Orman Yolları Dairesi' Başkanlığının yapmış olduğu işler TCK, Arazi ve İskan Dairesi Başkanlığıyla benzerlik göstermektedir..

Bu durum Köy Hizmetlerinde-

ki iş hacminin ne kadar yoğun olduğu ve jeolojik hizmetlerin ne denli önemli olduğunu göstermektedir.

VIII. Sonuç ve Öneriler

Bu rapor Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünde jeolojik hizmetlerin en iyi ve en ekonomik seviyede yapılabilmesi amacıyla düzenlenmiştir. Raporda belirtilmeye çalışılan temel konular özetlenirse;

Sonuçlar

-Köy Hizmetleri; köy ve bağ birimlerine temel altyapı hizmetlerini yapmakla görevlendirilmiş ve 3202 Sayılı Yasayla kurulmuştur,

-Bu hizmetler içerisinde jeolojik hizmetler çok önemli, bir yer tutmaktadır.

-Jeolojik hizmetleri yürüten elemanlar teknik elemanlar içerisinde önemli bir yer (tutmaktadır).

-Ancak sayısal yoğunluğa rağmen hiyerarşik yapı nedeniyle iyi organize olamamaktadırlar.

-Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünde jeolojik hizmetler;

a-Jeoloji Mühendisleri,

b-Jeofizik Mühendisleri,

c-Jeolog.

d-Jeomorfoloğlar tarafından yürütülmektedir.

-Jeolojik hizmetler daire başkanlığı seviyesinde düzenlenmemiş, eski uygulamaların devamı olarak iki şube müdürlüğü seviyesinde kalmıştır.

-Bu durum hizmetin hem kalitesini hem de verimini etkilemektedir.

-Bu durum belli işlerde tecrübeli eleman yetişmesini engelle-

mektedir. .

-İş çeşidinin çokluğu nedeniyle zamanında ayrı işler yapan elemanların ileriye dönük çalışmalarını planlaması güçleşmektedir.

-Ekip çalışması organize edilememektedir.

-Bu organizasyonsuzluk nedeniyle bir çok sağlıklı iş ortaya çıkmaktadır. Stütj proje ve uygulama aşamalarında çıkabilecek sorunlar zamanında ciddiye alınmadığından ve meslek disiplinleri arasındaki organizasyon bozukluğu nedeniyle bir çok sorun ortaya çıkmaktadır,

-Jeoloji mühendisleri gerektiğinde joker mühendis olarak mesleği dışında da çalıştırılmaktadırlar. Bu da jeoloji mühendislerinin mesleğinin gereklerini yeterince yerine getirememelerine neden olmaktadır.

öneriler

Sonuç bölümünde belirtilen aksaklıkların giderilmesi ve daha verimli jeolojik hizmet verilmesi için;

-Jeolojik hizmetler Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünde en az bir daire başkanlığı seviyesinde temsil edilmelidir.

-Merkezde bulunacak daire başkanlığının taşra teşkilatında temsili şube müdürlüğü bulunmalıdır.

-Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 1984 öncesine dönme durumunda ortaya çıkacak olan yeni Genel Müdürlüklerde de jeolojik hizmetler ile ilgili birer daire başkanlığının yer alması, taşra teşkilatının da bu yapıya göre oluşturulması sağlanmalıdır. •